

Zorgplan

Stedelijk Gymnasium®

2015-2016

Leeuwarden
juni 2015

Inhoudsopgave

- 1 Inleiding
- 2 Organisatie van het Onderwijs
 - 2.1 Vakonderwijs in het Eerste Traject
 - 2.2 Maatwerk in het Tweede Traject
- 3 Verzuimbeleid
- 4 Keuzebegeleiding
- 5 Leerlingbegeleiding
 - 5.1 De Basisbegeleiding
 - 5.2 De extra begeleiding
 - 5.3 Overlegvormen
 - 5.4 Deskundigheidsbevordering
 - 5.5 Samenwerkingsverband
 - 5.6 De mogelijkheden van Externe Instanties
 - 5.7 En als het desondanks allemaal toch niet lukt

1 Inleiding

Het verwerven van cognitieve kennis en het behalen van einddoelen spelen een grote rol in gymasiaal onderwijs. Wij willen gedegen vakonderwijs combineren met maatwerk voor onze heterogene leerlingengroep. De school heeft de gecertificeerde status van Begaafdheidprofielschool. We streven naar een geïntegreerde vorm van leerlingbegeleiding in een continuüm van zorg.

[naar boven](#)

2 Organisatie van het Onderwijs

2.1 Vakonderwijs in het Eerste Traject

We vullen 75% van de onderwijstijd met klassikaal gegeven vakonderwijs, waarbinnen differentiatie plaatsvindt waar dat mogelijk is. Dit onderwijs vindt plaats in het lesgebouw. Het vakkenaanbod is conform de wettelijke voorschriften. We stimuleren leerlingen extra vakken te volgen, voor zover dat binnen de mogelijkheden ligt. We starten dit schooljaar met een Pilot waarbinnen leerlingen kunnen versnellen. In het eerste leerjaar is er een algemeen grammaticaproject dat gedurende één week in alle talenlessen door de talendocenten wordt uitgevoerd.

[naar boven](#)

2.2 Maatwerk in het Tweede Traject

De overige 25% procent werkt de leerling in een verticale setting (*Domus*) binnen een gegeven structuur aan eigen leerdoelen. Enkele taken zijn verplicht: werken aan taal- en rekenvaardigheden en inslijpen van de basiskennis van vocabularium en grammatica van de klassieke talen (Instrumentarium). Het vak Fries wordt op een gepersonaliseerde manier vormgegeven binnen de Manege. Leren van en aan elkaar in het kader van Peer Tutoring is ook een belangrijk aspect van het werken in de Manege. Ook mag de leerling werken aan projecten in het kader van het Honoursprogramma en/of Thales en schooltaken. Daarnaast geven wij vanaf het eerste leerjaar het vak Klassieke Culturele en Filosofische Vorming (KCFV) in Domusverband.

[naar boven](#)

3 Verzuimbeleid

Aanpak van verzuim is een belangrijk aspect van goede leerlingenzorg. We besteden daar dus veel aandacht aan. Leden van de schoolleiding staan bij de deur om de conciërge te ondersteunen bij de opvang van toelatingssnelovertreders. Via het digitale klassenboek hebben de conciërges direct toegang tot de gegevens die gedurende de dag door de docenten in de vaklessen worden geregistreerd. De docenten voeren elk uur de absenten in, in het registratiesysteem van SOMtoday. Bij verdenking van spijbelen wordt onmiddellijk contact opgenomen met de ouders/verzorgers. Mentoren en nestoren worden periodiek op de hoogte gehouden en het verzuim is onderwerp van gesprek in het interne zorgoverleg. Conform de door de overheid opgestelde regels melden wij ongeoorloofde absentie via het digitaal loket bij de afdeling leerplicht van de woongemeente van een leerling. De leerplichtambtenaar komt zes keer per jaar op school voor het verzuimspreekuur. Leerlingen die veelvuldig te laat komen of regelmatig een uurtje missen, worden naar hem toe gestuurd. Piter Jelles heeft een verzuimprotocol opgesteld dat te vinden is op www.piterjelles.nl en ter inzage ligt op school.

[naar boven](#)

4 Keuzebegeleiding

De decaan begeleidt de leerlingen in hun loopbaanoriëntatie, vakkenkeuze en studiekeuze. Ook wegens de recent afgekondigde beperking in de studiefinanciering is het maken van een goede studiekeuze van grote waarde.

[naar boven](#)

5 Leerlingbegeleiding

De leerlingbegeleiding kent vele aspecten en is grofweg op te delen in drie delen, waarbij de scheidingslijnen niet heel hard zijn:

- de basisbegeleiding voor iedere leerling,
- de extra begeleiding voor die leerlingen voor wie de basisbegeleiding onvoldoende is,
- de begeleiding door externe instanties.

Sommige vormen van extra begeleiding hebben we zelf in huis en andere halen we van buiten, zonder dat daar andere dan historische gronden voor zijn. Bepaalde vormen halen wij bewust binnen boord, omdat we menen dat die vorm van begeleiding het beste binnen de eigen setting gegeven kan worden, zoals de vluchtheuvel. Wij hebben in de bespreking hieronder daarom veel mogelijkheden van externe instanties opgenomen.

We streven naar een continuüm van zorg voor onze leerlingen.

[naar boven](#)

5.1 De Basisbegeleiding

Mentor, Nestor en Leerlingvolgsysteem

De mentor (Eerste Traject) en de nestor (Tweede Traject) vormen de spil van de leerlingbegeleiding. De ontwikkeling van iedere leerling wordt bijgehouden in het digitale leerlingvolgsysteem SOMtoday.

Mentor en Mentorenteams

De mentoren werken samen in mentorenteams. In de onderbouw verzorgt de mentor tevens mentorlessen waar structureel aandacht besteed wordt aan studietoelagen en sociale vorming. De inhoud van deze lessen blijft in ontwikkeling. Om gemakkelijk één-op-ééngesprekken te kunnen voeren en zicht te krijgen op de gang van zaken in de Domus, is de mentor vrij geroosterd naast een manege-uur van de eigen klas.

Nestorenteam

De begeleiding in het tweede Traject ligt in handen van de nestor van de Domus, waartoe de leerling gedurende de gehele schoolcarrière behoort. Het nestorenteam wordt aangestuurd door de coördinator van de manege.

Zorgteam

Het zorgteam bestaat uit de decaan, de zorgcoördinator, een nestor namens het nestorenteam en de dyslexiebegeleider. Als daar behoefte aan is, wordt de expertise ingeroepen van een coördinator. Het zorgteam wordt aangestuurd door de conrector Leerlingbegeleiding.

Uitgangspunten voor onze begeleiding

De mentor

- ziet de leerling functioneren in klassenverband,
- begeleidt met betrekking tot studietoelagen en sociaal/emotioneel,
- heeft gemakkelijk één-op-ééncontact met de leerling in een rustige ruimte¹,
- beschikt over gegevens van de vakdocenten, over de absentie en over het functioneren in de Domus,
- heeft sparringpartners die de leerling kennen,
- volgt in teamverband de leerling in de doorlopende leer- en ontwikkelingslijn,
- heeft contact met de ouders.

De nestor

- ziet de leerling functioneren in Domusverband,
- leidt het werken van de individuele leerling in de Domus in goede banen (planning etc.),
- faciliteert en organiseert Peer Tutoring,
- begeleidt de leerling bij het uitvoeren van taken,
- beschikt over gegevens van de vakdocenten,
- onderhoudt contact met de mentor,
- werkt in teamverband aan de ontwikkeling van de werkwijze in de manege.

¹ Dit is ruimtelijk vooral een wens. In onze uiterst dichtbevolkte gebouwen is het moeilijk hier concreet vorm aan te geven.

Intake en testgegevens

De mentor en nestor gaan uit van de gegevens van de basisschool. Immers, een goede begeleiding begint bij een goede intake. Daarnaast voeren we gedurende de schoolloopbaan standaard een aantal testen uit om meer inzicht te krijgen:

- de SAQI (leerjaar 1), vooral gericht op welbevinden en motivatie,
- de IST (leerjaar 1), vooral om de hoogbegaafden op te sporen,

Zorgvergadering, leerlingbesprekingen en rapportvergaderingen

In de eerste week van het schooljaar vindt er een zorgvergadering plaats, waarin we alle zorgleerlingen bespreken. Daarnaast vinden er leerlingbesprekingen plaats tijdens mentoraatvergaderingen.

Aan het eind van iedere rapportperiode worden rapportvergaderingen gehouden. De zorgcoördinator woont deze vergaderingen bij. Een conrector zit deze vergaderingen voor.

Protocollen

Wij maken in het eerste leerjaar afspraken met de leerlingen over pestgedrag (we hebben een pestprotocol) en hanteren de Piter Jelles breed vastgestelde protocollen over wat te doen bij overlijden en internetmisbruik.

Ook heeft de school in samenspraak met leerlingen en ouders een gedragscode gebruik iPad opgesteld.

Ons alcohol- en drugsbeleid is simpel: het mag niet tijdens de onder verantwoordelijkheid van school georganiseerde activiteiten, of het nu gaat om de lessen, de feesten of de excursies.

Dyslexie

De school gaat voor leerlingen met dyslexie werken met een speciaal voor hen ontwikkeld lettertype *Dyslexie*. Uit onderzoek blijkt dat dyslectici met dit lettertype minder fouten maken bij het lezen.

[naar boven](#)

5.2 De extra begeleiding

De extra begeleiding met name op vakgebied vindt plaats vanuit het project verbeteren resultaten. Daarin onderscheiden we *Bijspijkeren en hulplessen*, *Zittenblijf*- en *Overstap-coaching*.

Bijspijkeren en hulplessen

Aan het begin van het schooljaar pakken we de hulp aan de leerlingen die bevorderd zijn met een of meer onvoldoendes, meteen op. Aan het eind van het vorige schooljaar is bekeken wat er nodig is om niet opnieuw een onvoldoende voor dit vak te halen. Als er specifieke hulp nodig is, neemt de leerling deel aan de hulplessen in de eerste periode.

Wanneer het probleem vooral door de werkhouding van de leerling wordt veroorzaakt, wordt de leerling aangemeld in de Manege en wordt het werk voor dit vak systematisch gecontroleerd.

Dit proces herhaalt zich na iedere bijspijkerperiode. Natuurlijk is het ook mogelijk voor mentoren om in overleg met de vakdocent leerlingen tussentijds aan te melden voor de hulplessen of systematische huiswerkcontrole.

Leerlingen uit de eerste klas die onvoldoende vooruitgang laten zien bij het grammaticaproject, krijgen aansluitend op het project hulples. Deelname is niet vrijblijvend en kan alleen gestaakt worden na instemming van hulplesgever, mentor, vakdocent en ouders.

Wij ontwikkelen een formulier waarop de vakdocent na zijn/haar onderzoek tussentijds of tijdens bijspijkerdagen vaststelt aan welk probleem gewerkt moet worden tijdens de hulplessen.

Dit betekent dat de hulplessen veelal vakgebonden zullen zijn en er voor alle cognitieve vakken hulplessen georganiseerd moeten kunnen worden. De systematische huiswerkcontrole wordt georganiseerd en uitgevoerd in de manege. Zowel hulplessen als systematische huiswerkcontrole zullen in principe plaatsvinden tijdens het 9^e uur.

Tijdens de laatste bijspijkerperiode wordt alleen directe hulp gegeven aan leerlingen die via een of meer herexamens alsnog over kunnen gaan.

Het project verbeteren resultaten wordt geleid door een coördinator. Ook hier werken we met een team docenten en een nestor, het Bijspijkerteam. In principe delen we alle vakdocenten in cognitieve vakken voldoende uren toe voor één periode hulplessen.

De coördinator organiseert de bijspijkerdagen en de hulplessen en houdt de feitelijke inzet van docenten bij. De nestor zorgt voor de inbedding in de manege en coördineert de systematische huiswerkcontrole.

Doublantencoach

Omdat wij goede ervaringen hebben opgedaan met het zittenblijvers project, gaan we dit middel structureel inzetten.

De ervaring leert dat de reguliere mentor niet voldoende tijd heeft om aan de behoeften van specifieke groepen leerlingen te voldoen. Soms is ook specifieke expertise nodig. Een ander voorbeeld is de aanwezigheid van een zorgcoördinator, die ook directe opvang van zorgleerlingen verzorgt in de vluchtheuvel.

We stellen dus ook in het komende schooljaar een specifieke 'doublantencoach' per leerjaar aan. De doublantencoaches werken onder leiding van de conrector leerlingbegeleiding.

Overstap-coach

Als een leerling over wil stappen naar een andere school, mikken we op een overstap aan het einde van het schooljaar. Wij hebben daarom naar het voorbeeld van de 'doublantencoach' een 'overstapcoach' ingesteld. Meer dan bij de doublanten zullen de leerlingen leeractiviteiten binnen de Manege-uren uitvoeren. De overstapcoach regelt dus in overleg met een nestor een individueel programma voor de leerling. De afspraken worden vastgelegd in een overleg met ouders en leerling. De klassieke talen hoeven in dat programma geen rol meer te spelen. De overgangsnormen van de ontvangende school zijn het doel waarnaartoe gewerkt wordt. De leerling kan uiteraard deelnemen aan alle activiteiten die georganiseerd worden door het Bijspijkerteam en werken aan zijn portfolio.

De overstapcoach werkt onder leiding van de conrector leerlingbegeleiding.

Extra begeleiding op andere terreinen

We houden in de gaten welke leerlingen meer zorg behoeven dan de mentor kan bieden. De nestor biedt de begeleiding voor die leerlingen, die extra zorg behoeven. In dit kader bezoeken zij ook de team- en rapportvergaderingen. De zorgcoördinator stelt zo nodig ontwikkelperspectiefplannen op.

We hebben op school voorzieningen om leerlingen in alle fasen van de schoolcarrière te helpen met dyslexie en faalangst. Voor andersoortige problemen roepen we de hulp in van de specialisten uit het samenwerkingsverband. We willen individuele leden van het ZAT (schoolverpleegkundige, orthopedagoog, leerplichtambtenaar) in een vroeg stadium inzetten.

De vluchtheuvel

Wanneer er conflicten zijn, een leerling de weg kwijt is of moeite heeft met de setting in de Manege, kan hij terecht bij de vluchtheuvel. Ook wanneer een docent dreigt vast te lopen met een van deze leerlingen, kan hij zo een 'pauze' inlassen.

Wij hopen hiermee de zorgbreedte van onze school zodanig te vergroten, dat meer van deze leerlingen het diploma zullen behalen.

Excellentieprogramma

Wij hebben een excellentieprogramma voor al onze begaafde leerlingen. Deelname eraan is vrijwillig en alleen erkend hoogbegaafden mogen er lessen voor missen (draaideurmodel). We starten met een pilot om ook versnelling mogelijk te maken, de hieronder beschreven activiteiten vallen onder het kopje "verdieping en verbreding". Voor de leerlingen in de onderbouw is er Thales en fOcus, voor de leerlingen in de bovenbouw het honoursprogramma.

Dit excellentieprogramma omvat alle denkbare activiteiten zoals fOcus, proefstuderen, Olympiades, LGC-activiteiten en eigen (onderzoeks)projecten.

Bij de inrichting van het honoursprogramma is het referentiekader van de SHZG leidend. Voor toelating tot het honoursprogramma is een minimum niveau (rapport) nodig, alsmede een motivatiegesprek.

Leerlingen leggen hun resultaten vast in een portfolio cq plus-document. *Cum Laude* afsluiten is mogelijk, hiervoor gelden externe criteria en is een externe beoordeling nodig.

De organisatie en de aansturing van het honoursteam ligt in handen van een coördinator.

Ook het P(ersoonlijk)O(ntwikkelings)P(lan) voor onderbouwleerlingen en het TOP-programma voor bovenbouwleerlingen, ontwikkeld ter verbetering van de motivatie van leerlingen en onderpresteren tegen te gaan, past in dit excellentieprogramma. Uiteraard zetten we TOP/POP-model ook in bij niet als 'hoogbegaafd' geïdentificeerde leerlingen. Al onze leerlingen zijn immers begaafd.

[naar boven](#)

5.3 Overlegvormen

Zorgoverleg

- Zorgvergadering

Aan het begin van het schooljaar krijgen de docenten informatie over de leerlingen die extra zorg nodig hebben en bespreken we de ontwikkelperspectiefplannen. In deze vergadering kunnen ook externe begeleiders van de leerlingen aanwezig zijn.

- Intern Zorgoverleg

Het interne zorgoverleg tussen de Zorgcoördinator, stagiaire Pedagogisch Medewerker, de conrector Leerlingbegeleiding en de ambulante begeleider van het samenwerkingsverband vindt driewekelijks plaats. Alle zaken van de zorg komen hier aan de orde, waaronder het verzuim en de aanpak daarvan. In dit overleg stellen we ook vast welke kinderen worden ingebracht in het ZAT en welke kinderen gebruik kunnen maken van de vluchtheuvel.

Zorg Advies Team

Periodiek zijn er vergaderingen van het ZAT, het Zorg Adviesteam. Als de school bij grotere problemen 'handelingsverlegen' is, kan zij de leerling opgeven voor een zorgadviesteambespreking. De aanleiding kan zijn een stagnerende cognitieve ontwikkeling of een gedragsprobleem. Aan deze besprekingen nemen deel, naast de leden van het Interne Zorgoverleg, een sociaalverpleegkundige van de GGD, de schoolarts van de GGD, de leerplichtambtenaar en een orthopedagoog van Fryslân-Noard. Het belang van de leerling staat hierin altijd voorop. We betrekken de ouders/verzorgers bij alle voorgenomen acties.

In een eerdere fase kunnen individuele leden van het ZAT al ingezet worden. Om deze opties meer in beeld te krijgen bij het team, zullen de individuele leden teamvergaderingen bezoeken.

[naar boven](#)

5.4 Deskundigheidsbevordering

We gaan het werken in mentorenteams, manegeteam en zorgteam verder ontwikkelen en de positieve ervaringen van de voorgaande jaren continueren in de vluchtheuvel. We richten ons op kennisvergroting van de mogelijkheden van tweedelijns zorg. Daartoe gaan wij in teamvergaderingen die leden van het ZAT team uitnodigen, van wie hulp ook in een eerder stadium ingeroepen kan worden, zoals schoolmaatschappelijk werk, sociaal verpleegkundige en orthopedagoog.

[naar boven](#)

5.5 Samenwerkingsverband

De school is lid van het samenwerkingsverband *Fryslân-Noard*. In een enkel geval maken we gebruik van de Reboundvoorziening, die aan Fryslân-Noard is verbonden. De Rebound is bedoeld als opvang van leerlingen die wegens probleemgedrag tijdelijk niet handhaafbaar zijn in de normale schoolsituatie. De reboundvoorziening is te beschouwen als laatste kans voor de leerling om na een periode van intensieve begeleiding, de schoolloopbaan alsnog succesvol af te sluiten.

Als er zich een leerling aanmeldt die meer zorg vraagt dan wij denken te kunnen geven, raadplegen we altijd de adviescommissie van Fryslân-Noard (de RPCL).

[naar boven](#)

5.6 De mogelijkheden van Externe Instanties

We starten dit schooljaar school breed met het project Gezonde School. Als er nog andere externe instanties, zoals Bureau Jeugdzorg, Verslavingszorg, Politie, Reclassering of GGZ, bij een leerling zijn betrokken, coördineert de zorgfunctionaris deze vorm van zorg. Soms heeft de school bij de inschakeling daarvan een bemiddelende rol gespeeld, soms is de inschakeling via andere kanalen gegaan.

[naar boven](#)

5.7 En als het desondanks allemaal toch niet lukt

Als we ondanks alle interne en externe mogelijkheden van begeleiding concluderen dat een leerling bij ons niet op zijn plek is, begeleiden wij hem naar een vorm van onderwijs die wel passend is.

[naar boven](#)